

2011-12-19

Dnr 43-2010:4949

Göteborgs kommun
Stadsdelsnämnden Östra Göteborg
ostra.goteborg@ostra.goteborg.se
Rektor vid Utbynässkolan
lotta.rolen@ostra.goteborg.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Utbynässkolan
i Göteborgs kommun stadsdelen Östra Göteborg

Tillsyn av Utbynässkolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Göteborgs kommun stadsdelen Östra Göteborg under åren 2011 och 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Utbynässkolan besöktes av Skolinspektionen den 5 oktober 2011.

Vid Utbynässkolan följer lärarna upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen på individnivå. Det saknas däremot en sammanställning över kunskapsresultat i samtliga ämnen på skolnivå. Måluppfyllelsen på de nationella ämnesproven i årskurserna 3 och 5 är i det närmaste fullständig. Det är endast resultaten i matematik i årskurs 3, år 2010, som är något lägre då 87 procent av eleverna bedömdes nå målen vid ämnesproven. En åtgärd för att förbättra matematikresultaten har varit att skapa ett matematiknätverk för att personalen ska kunna vidareutveckla sin pedagogik och inspirera varandra. Stadsdelen har satsat på läsa-skriva-räkna-utveckling, där kontinuerlig handledning ges. Dessutom har lärare i samtliga årskurser fått ta del av utbudet av föreläsningar i denna kompetensutvecklande satsning.

Då Utbynässkolan saknar analyser av resultat i samtliga ämnen på skolnivå är det svårt att få en tydlig bild av vad som styr riktningen i utvecklingsarbetet. Utvecklingsarbetet är viktigt för skolans samlade resultat och detta kvalitetsarbete ska initieras av rektor under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Det är av stor vikt att alla lärare på skolan är behöriga i de ämnen de undervisar i.

Det bedrivs ett kontinuerligt värdegrundsarbete på Utbynässkolan. Vid läsårens början arbetar man en hel vecka med att alla ska lära känna varandra genom bland annat samarbetsövningar. På skolan finns faddergrupper med elever från olika klasser. Vid Skolinspektionens besök berättar några elever om hur man arbetar för att alla ska må bra på skolan. Exempel ges på hur man inspirerar till diskussioner genom filmer och rollspel. Samverkan i de åldersintegrerade klasserna, förskoleklass - årskurs 2 sker under fyra planerade teman: 'Kommunikation', 'Empati', 'Samarbete' och 'Ansvar och självständighet'. Såväl elever som lärare och rektor ger bilden av en skola där eleverna trivs och känner sig trygga. Som ett led i det förebyggande arbetet på skolan görs kartläggningar och enkäter, men analyser av dessa resulterar inte i förslag till insatser i det främjande arbetet. Den årliga planen mot kränkande behandling behöver utvecklas. Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Utbynässkolan i Göteborgs kommun stadsdelen Östra Göteborg måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **15 mars 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Vid skolenheten bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektor tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

Rektor ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

2011-12-19

3 (9)

Dnr 43-2010:4949

Erbjudande av utbildning

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

I detta ingår att:

För eleverna finns elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser (2 kap. 25 § skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Lärarna vid Utbynässkolan följer och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling på individnivå i samtliga ämnen. Några sammanställningar över kunskapsresultat på skolenivå görs inte. Resultaten av de nationella proven i svenska och matematik för årskurs 3 samt svenska, matematik och engelska för årskurs 5 utvärderas och analyseras på skolan. Skolledning och lärare söker orsak, samband och effekter av tidigare åtgärder samt förbättringsområden för att kunna nå full måluppfyllelse. Måluppfyllelsen på de nationella proven i svenska för årskurs 3 har förbättrats från år 2009 då 83 procent av eleverna uppnådde full måluppfyllelse till år 2010 då måluppfyllelsen var 96 procent. I matematik har måluppfyllelsen minskat något till 87 procent för år 2010. Måluppfyllelsen på de nationella proven för årskurs 5 är i näst intill fullständig i svenska, matematik och engelska.

På Utbynässkolan arbetas kontinuerligt med värdegrundsfrågor i vardagen. Både elever och lärare ger vid intervjuer många exempel på hur man arbetar med värdegrundsfrågor och vilka främjande åtgärder som skolan vidtar. De yngre eleverna uppger att de känner sig trygga och att de har god studiero i skolan. Eleverna i årskurserna 4 och 5 anser att det är tryggt och gott på skolan men också att det ibland förekommer bråk. De vuxna brukar enligt eleverna alltid vara snabba med att ingripa. Eleverna känner sig delaktiga i diskussioner av ordningsregler. Skolan har regler som gäller hela skolan samt särskilda klassregler. Kännedomen om likabehandlingsplanen bland eleverna är varierande.

Trots att Utbynässkolan ger eleverna förutsättningar att nå goda resultat, pekar Skolinspektionen i detta beslut på ett antal områden där författningarna inte följs.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Vid skolenheten bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det framkommer vid intervjuer med rektor, lärare och elever att det pågår ett kontinuerligt värdegrundsarbete på Utbynässkolan. Några av eleverna som intervjuades känner inte till Utbynässkolans likabehandlingsplan och årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling för 2010- 2011. Vårdnadshavare har genom Brukarrådet varit med vid upprättandet av planen. I planen redogörs för hur främjande, förebyggande och åtgärdande arbete ska bedrivas, samt ansvarsfördelning. Dokumentation av nulägesanalys och insatta åtgärder samt utvärderandet av dessa är bristfällig eller saknas i delar. Både rektor och lärare anser själva att arbetet med årliga planen samt gemensam värdegrund är ett utvecklingsområde för skolan.

Av utredningen framgår att det inte bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever eftersom Utbynässkolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav, vilket är en del av det målinriktade arbetet för att förebygga och motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektor tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Av läroplanerna framgår att varje skolas utveckling kräver att verksamheten ständigt provas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder provas och utvecklas. Vidare har rektorn ansvaret för skolans resultat och även ansvaret för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av intervjuer med rektor och personal framkommer att Utbynässkolans lärare har utvärderat elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen på individnivå. Rektor har däremot inte tillsammans med lärarna gjort sammanställningar på klass- och skolnivå i samtliga ämnen och analyserat dessa. Resultaten på de nationella proven i svenska och matematik för årskurs 3 och i svenska, matematik och engelska för årskurs 5 har diskuterats och analyserats för att skolan ska kunna sätta in adekvata åtgärder i dessa ämnen, medan övriga ämnen saknar denna analys.

Utredningen visar att det inte bedrivs något systematiskt kvalitetsarbete med att kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen på skolan eftersom sammanställning och analys av elevernas kunskapsresultat saknas för andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

4 kap. 4 § första stycket, 6 § skollagen

Lgr 11 Skolans värdegrund och uppdrag, Varje skolas utveckling samt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning

Bedömning:

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande

På Utbynässkolan finns genom elevhälsan tillgång till alla dessa kompetenser. En skolsocionom, som är anställd av Individ- och Familjeomsorg i Östra Göteborg, arbetar som kurator på skolan en dag i veckan. Rektor och skolsocionom uppger i intervjuer att skolsocionomen främst arbetar med elever i de högre årskurserna, men kan vid behov även anlitas för övriga elever. Detta betyder att det inte finns tidsresurser på skolan för ett förebyggande psykosocialt arbete bland de yngre eleverna.

Av utredningen framgår att elevhälsans möjligheter för förebyggande psykosocialt arbete är begränsat till vissa årskurser och därmed har alla elever inte lika tillgång till den utbildning som anordnas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

2 kap. 25 § skollagen

2011-12-19

7 (9)

Dnr 43-2010:4949

Bakgrund

Beskrivning av Utbynässkolan

Utbynässkolan är en F-5 skola med sex fritidshem. Sexåringar börjar i åldersintegrerade grupper med sex-, sju- och åttaåringar. Det finns fyra åldersblandade klasser för förskoleklass-årskurs 2 i fyra olika byggnader. I huvudbyggnaden, som är kulturminnesskyddad, finns åldershomogena klasser i årskurs 3, 4 och 5. Skolan har 39 elever i förskoleklasser och 186 elever i årskurserna 1-5.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Barbro Nässén och utredaren/juristen Julie Svane.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Barbro Fock
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).